

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 385/2018-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. júna 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Ladislava Orosza a Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť Geodetického a kartografického ústavu Bratislava, Chlumeckého 4, Bratislava, zastúpeného obchodnou spoločnosťou Gritters a spol, s. r. o., Jakubovo námestie 19, Bratislava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Ján Gritters, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Ncb 39/2016 zo 16. novembra 2016, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Geodetického a kartografického ústavu Bratislava o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. novembra 2017 doručená sťažnosť Geodetického a kartografického ústavu Bratislava,

Chlumeckého 4, Bratislava (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Ncb 39/2016 zo 16. novembra 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje na to, že je žalovaným v právnej veci žalobcu – obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „žalobca“), „o určenie platnosti zmluvy o nájme a o zaplatenie 1 218 176,10 EUR“ na základe žaloby, ktorú žalobca doručil 28. júna 2016 Okresnému súdu Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“).

Okresný súd prípisom z 28. septembra 2016 upovedomil sťažovateľa o postúpení predmetnej právnej veci miestne príslušnému Okresnému súdu Bratislava II.

Žalobca s postúpením veci podľa § 13 a § 15 zákona č. 150/2016 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov nesúhlasil a uviedol, že podľa § 88 ods. 1 písm. h) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) ide o výlučnú miestnu príslušnosť, ak sa konanie týka práva k nehnuteľnosti. Z dôvodu nesúhlasu žalobcu s postúpením veci predložil okresný súd vec krajskému súdu na rozhodnutie o miestnej príslušnosti.

Krajský súd rozhodol napadnutým uznesením zo 16. novembra 2016 tak, že miestne príslušným na prejednanie a rozhodnutie veci je okresný súd.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podal dovolanie, a poukazuje na tieto skutočnosti:

«31. Krajský súd v Napadnutom rozhodnutí uviedol poučenie o lehote na podanie dovolania v nasledovnom znení: „Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej

inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v ako rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP)“ (ďalej len „Poučenie“).

32. V súlade s Poučením Sťažovateľ podal v lehote uvedenej v Poučení dovolanie proti Napadnutému rozhodnutiu. Najvyšší súd Slovenskej republiky o dovolaní rozhodol Uznesením č. 5 Obdo 29/2017 zo dňa 10. 08. 2017, ktoré bolo Sťažovateľovi doručené dňa 13. 09. 2017 („Uznesenie“) tak, že dovolanie odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP. Podľa § 447 písm. c) CSP dovolací súd dovolanie odmietne, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

33. Najvyšší súd Slovenskej republiky v odôvodnení Uznesenia konštatoval: „Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). V zmysle citovaného ustanovenia rozhodnutím odvolacieho súdu sa rozumie rozhodnutie, vydané v konaní o odvolaní krajským súdom alebo Najvyšším súdom Slovenskej republiky proti rozhodnutiu prvej inštancie. V danom prípade je dovolaním napadnuté uznesenie o príslušnosti, je síce vydané krajským súdom, ale mimo rámca inštančného postupu, kedy krajský súd nerozhodoval ani ako súd prvej inštancie ani ako odvolací súd, ale ako súd nadriadený. Nejde preto o rozhodnutie o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie v rámci prípustného riadneho opravného prostriedku. Proti takémuto rozhodnutiu neexistujú žiadne opravné prostriedky.“

34. Vzhľadom na Uznesenie Najvyššieho súdu je zrejmé, že Krajský súd uviedol v Napadnutom rozhodnutí nesprávne poučenie o opravnom prostriedku v rozpore s § 220 ods. 1 CSP. Sťažovateľ sa týmto nesprávnym Poučením Krajského súdu riadil a v lehote uvedenej v Poučení podal dovolanie proti Napadnutému rozhodnutiu.

35. Výlučne v dôsledku a z dôvodu Nesprávneho Poučenia Krajského súdu Sťažovateľ nepodal ústavnú sťažnosť proti Napadnutému rozhodnutiu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti Napadnutého rozhodnutia, nakoľko sa riadil Poučením Krajského súdu a využil v lehote opravný prostriedok uvedený v Poučení.

36. *Sťažovateľ proti Napadnutému rozhodnutiu podáva sťažnosť v lehote dvoch mesiacov od Uznesenia Najvyššieho súdu, ktorým Najvyšší súd konštatoval neprípustnosť dovolania proti Napadnutému rozhodnutiu.»*

Následne sťažovateľ v sťažnosti spochybňuje právny záver krajského súdu v napadnutom uznesení, podľa ktorého v predmetnej veci je miestne príslušným okresný súd, keďže ide o „konanie týkajúce sa nájomného práva k nehnuteľnosti nachádzajúceho sa v obvode Okresného súdu Liptovský Mikuláš“. V tejto súvislosti sťažovateľ v sťažnosti uvádza:

«Žalobca, obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ] navrhuje, aby súd po vykonanom dokazovaní vyniesol nasledovný rozsudok:

I. „Súd určuje, že zmluva o nájme uzatvorená dňa 17. 12. 2008 medzi navrhovateľom, ako prenajímateľom a odporcom ako nájomcom v znení jej Dodatku č. 1 zo dňa 01. 06. 2009, Dodatku č. 2 zo dňa 31. 03. 2010, Dodatku č. 3 zo dňa 13. 09. 2010 a Dodatku č. 4 zo dňa 21. 12. 2010 je platná“ (ďalej aj „Výrok 1“) II. Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi: (i) Istinu vo výške 1.218.176, 10 EUR (ii) Úrok z omeškania vo výške...“ (ďalej spolu aj „Výrok 2“)

57. *Sťažovateľ má za to, že v danom prípade sa konanie nemôže týkať nájomného práva k nehnuteľnosti, ako to uvádza Krajský súd v Bratislave v Napadnutom rozhodnutí s tým, že uvedená skutočnosť vyplýva zo samotného žalobného návrhu (buď je zmluva absolútne neplatným právnym úkonom ako tvrdí Sťažovateľ a teda nájomný vzťah nikdy nevznikol, alebo bola platným právnym úkonom ako tvrdí Žalobca, ale odstúpením od nej Zmluva o nájme zanikla a teda by v takomto prípade zanikol aj nájomný vzťah) ku dňu jeho podania.*

58. *Samotný návrh na začatie konania ohľadne Výroku 1 (Zmluva o nájme je platná) nespĺňa náležitosti § 80 písm. c) OSP vzhľadom k tomu, že podľa daného ustanovenia, návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. V danom prípade sa Žalobca nedomáha určenia tohto, či je tu právny vzťah alebo právo, ale domáha sa určenia platnosti právneho úkonu a ešte aj takého právneho úkonu, ktorý je buď*

absolútne neplatný, alebo v prípade ak je platný, tak na základe úkonu Žalobcu (odstúpenia) zanikol.

59. Aj v prípade, ak by sa Žalobca domáhal určenia toho, či tu právny vzťah alebo právo je tak, ako to ustanovuje § 80 písm. c) OSP, i v takomto prípade by takáto žaloba v zmysle judikatúry (viď vyššie uvedené rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky) nebola opodstatnená, pretože v danom prípade je možné sa domáhať ochrany žalobou na plnenie (čo je konanie o „Výroku 2“) a zároveň nemožno zásadne určiť existenciu (prípadne neexistenciu) právneho vzťahu alebo práva za dobu minulú (teda toho, že medzi Žalobcom a Sťažovateľom ako žalovaným bol nájomný vzťah).

60. Skúmanie miestnej príslušnosti súdom podľa nášho názoru neznamena rozhodnutie na základe toho, ako prípadný žalobný návrh označí žalobca, ale skúmanie podania ako takého na základe skutočností vyplývajúcich z daného podania. Opačný postup by podľa nášho názoru mohol viesť k účelovému a v zmysle príslušnej judikatúry vopred neodpodstatnenému konaniu s dôsledkom porušenia čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods.1 Ústavy...

61. Podľa Sťažovateľa v danom prípade ide o žalobný návrh na plnenie... a teda miestne príslušným súdom je... Okresný súd Bratislava II.

... súd sa mal vysporiadať v odôvodnení z akého dôvodu a na základe akej úvahy mal za osvedčené, že ide o konanie týkajúce sa nájomného práva k nehnuteľnosti. Skúmanie miestnej príslušnosti súdom vykonané Krajským súdom len na základe toho, ako žalobný návrh označil Žalobca a nie na základe podania ako takého na základe skutočností z neho vyplývajúcich, považuje Sťažovateľ za ústavne neakceptovateľné Sťažovateľ má za to, že tento záver Krajského súdu je svojvoľný, zjavne neodôvodnený a vyplýva z neho taká aplikácia príslušných ustanovení CSP, ktorá je popretím ich podstaty a zmyslu.»

Na základe tejto argumentácie sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jeho základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, napadnuté uznesenie krajského súdu zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a zároveň mu prizná úhradu trov konania pred ústavným súdom.

Dňa 31. mája 2018 bolo ústavnému súdu doručené podanie žalobcu označené ako „*Podnet na odmietnutie návrhu (ústavnej sťažnosti)*“, v ktorom žalobca – vychádzajúc zo zistenia, že sťažovateľ podal sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy – navrhuje, aby ústavný súd túto sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú. V podaní uvádza súhrn skutkových okolností týkajúcich sa rozhodovania všeobecných súdov o miestnej príslušnosti vo veci žaloby, ktorou si uplatnil špecifikované nároky voči sťažovateľovi.

Skutočnosti týkajúce sa priebehu napadnutého konania a rozhodovania všeobecných súdov o miestnej príslušnosti v podaní žalobcu korešpondovali s tým, ako sťažovateľ opísal priebeh napadnutého konania a rozhodovanie o miestnej príslušnosti. Ústavný súd zohľadnil skutočnosti uvedené v podaní žalobcu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti. Vzhľadom na všeobecný charakter skutočností uvedených v podaní, ktoré sa týkali v zásade len priebehu napadnutého konania, podanie žalobcu nedoručoval sťažovateľovi na vyjadrenie.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa č. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané

niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Z argumentácie sťažovateľa v sťažnosti vyplýva, že namieta porušenie označených práv napadnutým uznesením krajského súdu zo 16. novembra 2016, pričom považuje

za arbitrárny a zjavne neodôvodnený právny záver o tom, že v predmetnej veci ide o rozhodovanie o nájomnom práve týkajúcom sa nehnuteľnosti v územnom obvode okresného súdu. Krajský súd pri rozhodovaní o miestnej príslušnosti v napadnutom uznesení zo 16. novembra 2016 uviedol:

„4. Krajský súd v Bratislave ako súd nadriadený prejednal vec v zmysle § 43 CSP a dospel k záveru, že miestne príslušným na prejednanie a rozhodnutie veci je Okresný súd Liptovský Mikuláš, na ktorý bol podaný návrh.

5. Podľa § 470 ods. 4 CSP konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálné a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo.

6. Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že žalobca podal žalobu na Okresnom súde Liptovský Mikuláš dňa 28. 06. 2016 t. j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. V žalobe sa žalobca domáha určenia platnosti zmluvy o nájme, to znamená, že ide o konanie týkajúce sa nájomného práva k nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v obvode Okresného súdu Liptovský Mikuláš.

7. Podľa § 41 CSP súd skúma miestnu príslušnosť iba na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí, výlučnú miestnu príslušnosť skúma aj bez námietky na začiatku konania.

8. Krajský súd v Bratislave ako súd nadriadený podľa § 43 ods. 2 CSP určil, že miestne príslušným súdom je podľa § 470 ods. 4 CSP Okresný súd Liptovský Mikuláš.“

Krajský súd v napadnutom uznesení vyslovil právny záver – podľa ktorého v predmetnej veci ide o platnosť nájomnej zmluvy k nehnuteľnosti v územnom obvode okresného súdu – preto je daná jeho výlučná miestna príslušnosť podľa § 88 ods. 1 písm. h) OSP. Tento právny záver zjavne vyplýva zo skutočností uvedených v žalobe – v jej petite, prípadne v odôvodnení. To, že skutkové okolnosti uvedené v žalobe sťažovateľ inak právne kvalifikuje, čím je podľa neho daná miestna príslušnosť Okresného súdu Bratislava II, je bezpredmetná. V tejto fáze sporového konania ani krajský súd a ani okresný súd nevykonávajú dokazovanie, vychádzajú len zo skutočností, ktoré zjavne vyplývajú zo žaloby, prípadne z listinných dôkazov k žalobe priložených, a o miestne príslušnom súde urobia záver na základe osvedčených skutočností. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia

krajského súdu vyplýva, že krajský súd pri určení miestne príslušného súdu postupoval týmto spôsobom, svoj záver primerane odôvodnil, preto nie je arbitrárny ani zjavne neodôvodnený a je ústavne udržateľný.

Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Nad rámec veci ústavný súd poukazuje na to, že sťažnosť sťažovateľa bolo možné odmietnuť ako oneskorene podanú. Sťažovateľ totiž svojou sťažnosťou nenamieta porušenie svojich práv rozhodnutím najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, čo je v súlade s ustálenou judikatúrou ústavného súdu (napr. III. ÚS 34/2012, III. ÚS 543/2012) nevyhnutným predpokladom na aplikáciu ustálenej judikatúry ústavného súdu (na ktorú sťažovateľ poukazuje, pozn.), v zmysle ktorej dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu začne plynúť dňom doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolaní) sťažovateľovi a je považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, v prípade sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu (obdobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 69/2010, IV. ÚS 58/2011). Pri posudzovaní otázky dodržania lehoty na podanie sťažnosti ústavný súd totiž musí vychádzať z doslovného znenia zákona o ústavnom súde a z toho, že ak sťažovateľ uplatnil mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, spôsobilý zabezpečiť ochranu jeho práv, avšak najvyšší súd ho následne odmietol ako neprípustný, mal namietať vo svojej sťažnosti aj postup dovolacieho súdu, resp. jeho rozhodnutie, čo však v danej veci sťažovateľ neurobil. Za splnenia tejto podmienky, aj keby došlo k situácii, že ústavný súd pochybenie v postupe a rozhodnutí dovolacieho súdu nezistí a porušenie práv sťažovateľa nevysloví, mohol by aj napriek tomu súčasne preskúmať aj rozhodnutie odvolacieho súdu (napadnuté uznesenie krajského súdu).

V tomto prípade sa však ústavný súd neriadil touto svojou judikatúrou, prihliadol pritom na to, že formulácia poučenia o možnosti podať opravný prostriedok v napadnutom uznesení bola nejednoznačná a pripúšťala výklad, že proti napadnutému zneseniu krajského súdu je prípustné dovolanie. Na tomto základe ústavný súd preskúmal sťažnosť sťažovateľa

z toho hľadiska, či ju bolo možné považovať za zjavne neopodstatnenú, hoci touto sťažnosťou sťažovateľ nenamietal porušenie označených práv aj uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 29/2017 z 10. augusta 2017, ktorým tento rozhodol o dovolaní sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júna 2018